

Ledeborg); jeg har at takke for disse Udtalelser. Det ærede Medlem sagde ved første Behandling: „Her er Sagen netop den, at de praktiske Forhold ere ganske analoge med de militære.“ Jeg tror, at dette er en rigtig Udtalelse, og at den oplyser, hvorledes Rigsrettens Competence ifølge Sagens Natur maa være; thi hvad er det, Krigsretterne dømmes efter? De dømmes i væsentlig Grad efter, om vedkommende Officer har handlet efter Ronduite. Lad saa være, at den Vedkommende har overtraadt de militære Forskrifter, lad saa være, at han har tilfidesat sine Forsattes Ordre; naar det oplyses, at han har gjort det, som var Hærens tjenligt, geraader det ham til Ros og Ære, at han har haat det Mod, i et givet Tilfælde at tilfidesætte en Ordre, og ingen Krigsret, som var ved sin funde Sands, vilde dømsælde den Officer, som havde baaret sig saaledes ad. Derpaa fremviser Krigshistorien mangfoldige Exempler. For at tage et Exempel, som er nærliggende, og som vil være i de Herrer's Erindring, skal jeg nævne, hvad der passerede med Marschal Mac Mahon i den første italienske Krig. Han havde faaet den Ordre at gaa andesteds hen, men da han hørte en meget betydelig Kanontorden i en vis Retning, afveg han fra den Ordre, der var meddelt ham, og han beordrede alle sine Kolonner til at marschere efter Spidsen af Kirke-tårnet i Magenta, og paa den Maade opnaaede han at komme tilstede paa Valpladsen i rette Tid og at afgjøre Sagen til den franske Hærs Fordel. Jeg vil nu spørge, om nogen af de Herrer tror, at en Krigsret — om en saadan kunde tænkes nebsat for at bedømme Marschallens Gjerning — vilde have fældet ham, fordi han i dette Tilfælde havde tilfidesat den ham givne Ordre (Stemmer: Ja!) Ja, man kan jo paastaa Alt; men jeg vil kun henvende mig til den Del af Forsamlingen, som ikke tror, at en Krigsret vilde have fundet det retfærdigt at dømme Marschallen, thi den Del af Forsamlingen staar paa det Standpunkt, der forekommer mig at være det fornuftige. Naar man nu altsaa gaar ud fra, at Krigsretten ikke vilde have dømt ham, saa vil jeg spørge, om Nogen heraf vil udbringe den Slutning, at de militære Ordre slet ikke betyde Noget, og at, hvis Saadant kan ske, kan enhver Officer gjøre, hvad han har Lust til. Jeg tror dog, at, Enhver, der har haat Leilighed til at lære de Stemninger og Følelser at kjende, der bevæge sig hos Officerer, vil være paa det Rene med, at uagtet Officererne meget vel vide, at de under saadanne Omstændigheder ikke ville blive dømt; have de alligevel en levende Følelse af, at det er forbundet med betydelig Risiko at sjenke sig fra givne Ordre. Efter min Opfattelse laar den Parallel til, som det ærede Medlem for Rigsbenhavs Amt's 5te Valgkreds har fremsat, idet ogsaa jeg for mit Vedkommende tror, at de militære Forhold ere analoge med de politiske.

Deraf drager jeg den Slutning, at Rigsretten maa bedømme, om en Minister har handlet efter Ronduite, det vil sige handlet saaledes, som det i det givne Tilfælde var rigtigt og forsvarligt. Det ærede Medlem for Præsts Amt's 6te Valgkreds (Bosfen) citerede en Ytring af en Forfatter, som gik ud paa, at, dersom gjentagne Op-løsninger havde fundet Sted for at fremme en Reform, vilde dette kunne paadrage vedkommende Minister Ansvar, idet det maatte betegnes som et Angreb paa Valgfriheden. Nu vil jeg opfaaste det Spørgsmaal: Hvor mange Op-løsninger ere tilladelige, hvor kan man sætte det Tal, da Op-løsningen maa ophøre at være rimelig og fornuftig og kan paadrage Ansvar? Det forekommer mig indlysende, at der ikke kan være Tale om at nævne et bestemt Tal; det kan være forfæret at opløse en eneste Gang, naar den Sag, der foreligger, ikke giver nogen rimelig Anledning dertil, og det kan paa den anden Side være forsvarligt, og rigtigt at opløse en Mængde Gange efter hinanden, naar dette efter de foreliggende Omstændigheder maa siges at være den fornuftigste Fremgangsmaade for at komme ud over Bankefelighederne. Jeg skal nu imidlertid et Øieblik stille mig paa et andet Standpunkt og gaa ud fra, at Rigsrettens Competence er mere begrændset. Jeg skal gaa ud fra den Forudsætning, hvorfra de ærede Herrer af Flertallet selv gaa ud, og saa tror jeg nok, at man alligevel maa komme til det Resultat at maatte sætte Rigsrettens Competence under de givne Forhold langt videre, end de Herrer ville indrømme. Der foreligger nemlig aldeles bestemt et Spørgsmaal for Rigsretten. Det første Spørgsmaal er det, om Loven er tilfidesat, og det andet Spørgsmaal — et Spørgsmaal, der i praktisk Henseende er nok saa vigtigt — er det, om der foreligger en Nødstilstand, som i det givne Tilfælde maa berettige til at fravige Loven. For at tage det Exempel, som de ærede Herrer flere Gange ere komne tilbage til, nemlig Grundlovens § 49, saa opstaar for Rigsretten først det Spørgsmaal: hvorledes maa første Punktum af § 49 rettelig opfattes, naar det deri hedder, at forinden Finantsloven er vedtagen, maa Skatterne et opkræves? Det andet Spørgsmaal, der opstaar, er dette: Kan der siges at have foreligget en saadan Tilstand, som maatte fritage Ministeriet for Ansvar, fordi det har opkrævet Skatterne, skjøndt der ikke var vedtaget nogen Finantslov paa den i Grundlovens § 49 fastsatte Maade? Hvad det første Spørgsmaal angaar, da skal jeg ikke komme nærmere ind derpaa, idet de ærede Forslagsstillere have erklæret, at det vilde de ikke komme ind paa; men jeg skal indskrænke mig til en enkelt Bemærkning derom. Det vil være i ærede Herrer's Erindring, at da Befæstningsloven var til anden Behandling her, yttrede det ærede Medlem for Præsts Amt's 6te Valgkreds (Bosfen), at der var Noget, som var nok saa vigtigt som den bogstave-